

Kirjastojen tietojohdamisen verkosto

Matti Sarmela

10.6.2019

Verkosto

- Kirjastosektoreiden yhteinen tietojohdamisen verkosto käynnistyi vuoden 2019 alussa
- Työryhmän muodostavat AVI, Kansalliskirjasto ja VAKE
- Verkoston aloitusseminaari pidettiin 4.6. (Tallenteet tulevat Kirjastokaistalle)
- Blogi: <https://kirjastojentietojohdaminen.blog>
- tietojohdaminen@kirjastot.fi-postituslista
- Teams-kanava tulossa

Tarpeita (yhteisiä kaikille kirjastosektoreille)

- Tiedollajohtaminen yleistyy: kunnissa, korkeakouluissa, valtion virastoissa, ministeriössä
- Tiedon määrä lisääntyy: tilastot, kyselyt, järjestelmien tuottama data
- Työkalut kehittyvät: BI –työkalut, tiedon keruun menetelmät
- Vaatimukset ketteryydelle kasvavat
- Vaatimus datan avoimuudesta

Toimijoita

- Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Valtion virastot: AVIt, Celia, Varastokirjasto
- Kansalliskirjasto
- Kunnat, korkeakoulut, tutkimuslaitokset ja niiden kirjastot
- Valtakunnallista kehittämistehtävää hoitava Helsingin kaupunginkirjasto (VAKE)
- Alueellista kehittämistehtävää hoitavat kirjastot (AKEt)
- Kuntaliitto
- Kirjastoseura

Periaatteita

- Ilmiölähtöinen johtaminen: kirjasto on aina osa jotain.
 - Lukutaidon rappeutuminen
 - Avoin tiede
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
 - Nuorten osallisuus
 - Maahanmuuttajien kotouttaminen
 - Monilukutaidot/Informaatiolukutaidot
 - Jne...
- Kirjastojen vaikuttavuuden osoittaminen näiden ongelmien ratkaisemisessa saatava esiin.

Periaatteita

- Kirjastojen yhteiset tiedon ja työkalujen tarpeet
 - Tiedon keruun työkalut: tilastotietokannat, asiakaskyselyt
 - Tiedon visualisoinnin työkalut: BI –työkalut, erilaiset alustat
- Osaamisen jakaminen
 - Osaajia rajallisesti => kollegiaalista tukea vähän
 - Johtajien valmiudet ja asenteet tiedollajohtamiseen?
 - Organisaatiokulttuurien kehittämisen tuki
- Kokeilukulttuuri
 - Kokeillaan asioita matalalla kynnyksellä. Jos toimii, niin monistetaan.

- Ilmiölähtöisyys, monimutkainen toimintaympäristö, eksponentiaalinen kehitys
- Tilannekuva päätöksenteon pohjana, jatkuva tilannekuva
- Diagnosoiva analytiikka edellyttää dialogia yli organisaatorajojen, tukee kontekstilähtöisyyttä
- Data ja rajapinnat, altaat
- Miten toimintaa, prosesseja muutetaan tiedon avulla
- Toimialat taustaorganisaatioissa: datastrategia

Hallitusohjelma

- Lupaus tietopohjaisesta politiikasta:
Laadukas lainvalmistelu on keskeistä politiikan uskottavuuden ja legitimitetin näkökulmasta. Sitoudumme tietopohjaisen politiikan tekoon sekä systemaattiseen vaikutusarviointiin kaikessa lainvalmistelussa. Syvennämme yhteistyötä tiedeyhteisön kanssa
- Hallituksen strategista päätöksentekoa tuetaan entistä vahvemmin ennakointi- ja tutkimustiedolla

OKM: Selvitys kulttuurin tieto-ja tilastoperustasta

- OKM:n tilaama ja MDI:lla työn alla oleva selvitys
- selvitetään, *millaisin edellytyksin, järjestelyin ja kustannuksin* taiteen ja kulttuurin toimialaa ja sen seuranta- ja arviointitarpeita palveleva tilasto- ja tietotuotanto olisi kehitettävissä valtakunnallisella tasolla
 - mitä tietoja/tilastoja erityisesti tarvitaan, jotta saadaan kuva kulttuuripolitiikan kokonaisuudesta
 - mitä tietoja/tilastoja jo on, missä on suurimmat puutteet?
 - mihin mittaankin asti tietoperustaa voidaan – vai voidaanko? – yhtenäistää?
 - painotus eri taiteenaloissa
 - erityistarve: esittävän taiteen valtiosuusjärjestelmän uudistamiseen liittyvät tietotarpeet
 - yleisten kirjastojen tilastointi jo hyvällä tasolla

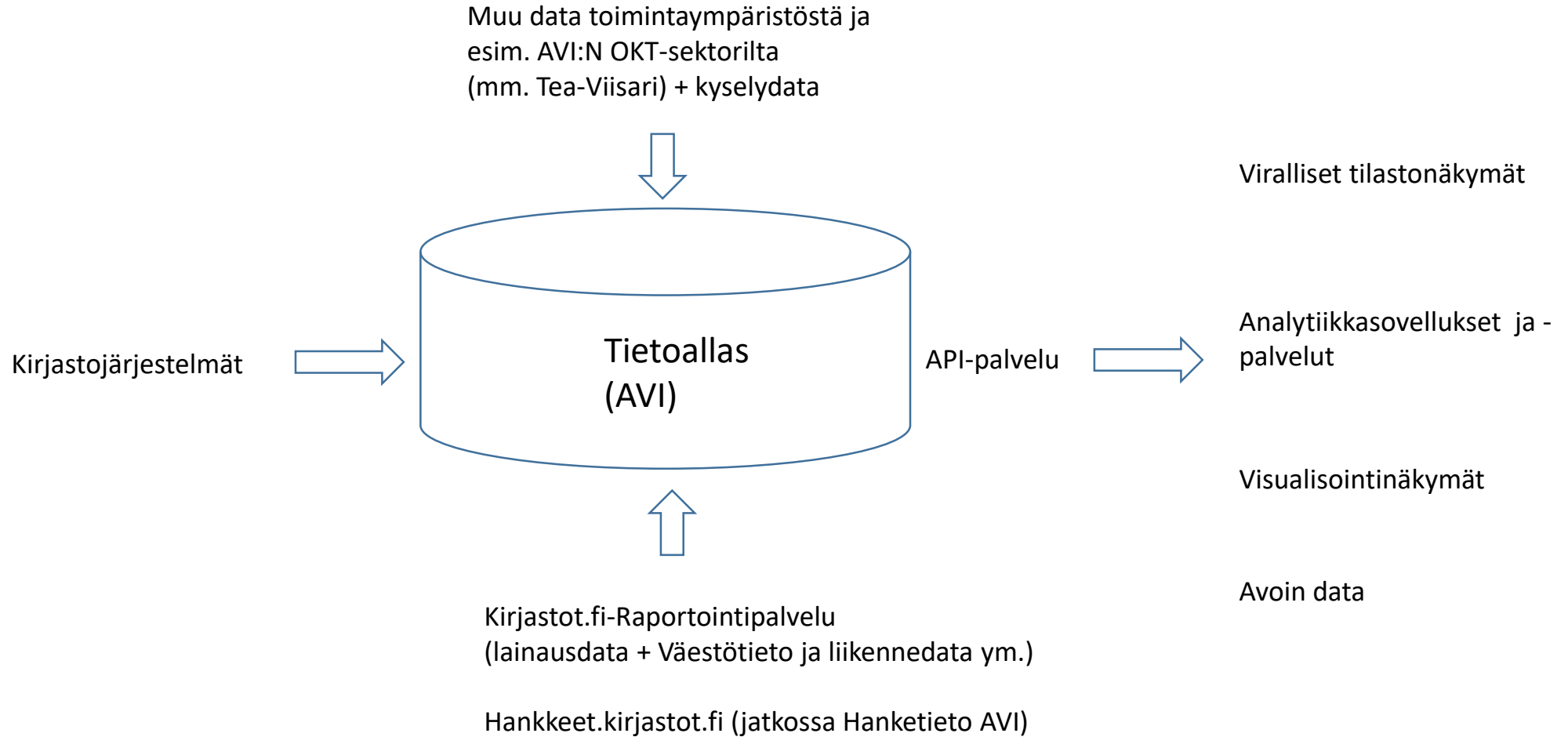
Vaihe 1: Yleisten kirjastojen valtakunnalliset tilastot

- Vuosittain toistuva kysely
- Tietyt kirjastojärjestelmistä saatavat tunnusluvut kysytään ja syötetään manuaalisesti KITT2:iin kirjastojen toimesta
 - Virhemahdollisuus iso
 - Työtä
 - Tiedot kerätään harvoin (vain vuositilasto)
- Tavoitteena, ainakin osin, automatisoida tilastojen keruu
- Yhteinen tietomalli, jotta tietojen sisäänluku onnistuisi?
 - 1. vaihe kuten Voyager – KITT2 aikanaan meni

Vaihe 2: Data-allas kirjastojärjestelmistä saatavasta tilastodatasta

- Rajapintojen kautta kerättäisiin yhteen kirjastojen dataa
- Reaaliaikaisuus
- Dataa yhdisteltäisiin tarpeen mukaan muuhun muualta kerättyyn dataan
- Visualisoitaisiin tarpeen mukaan
- Vuosiraportista => joustavampaan datan käyttöön

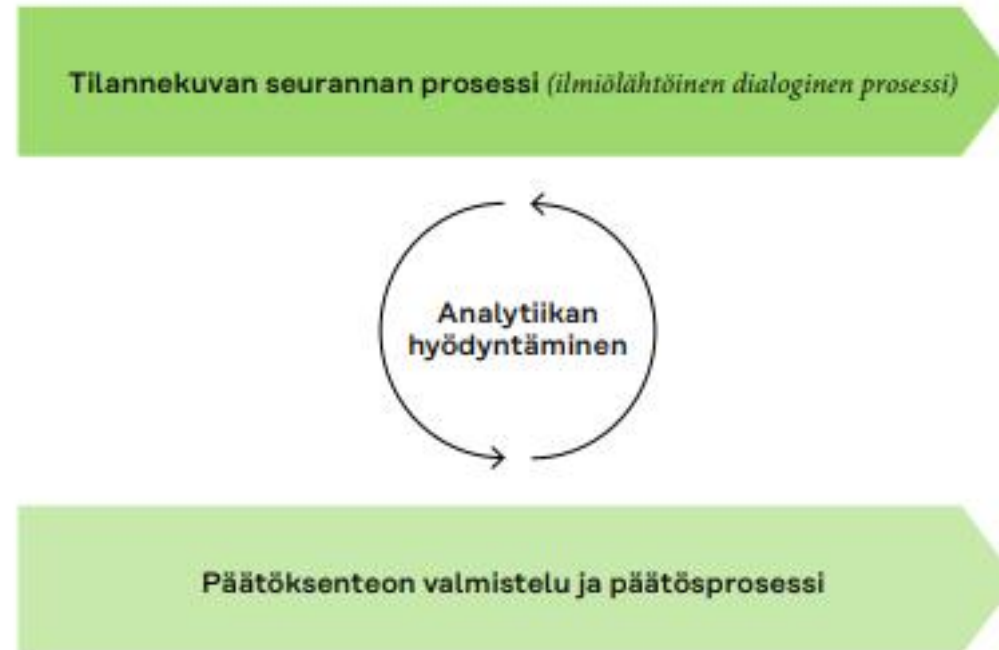
Kohti ilmiökohtaista tilannekuvaa

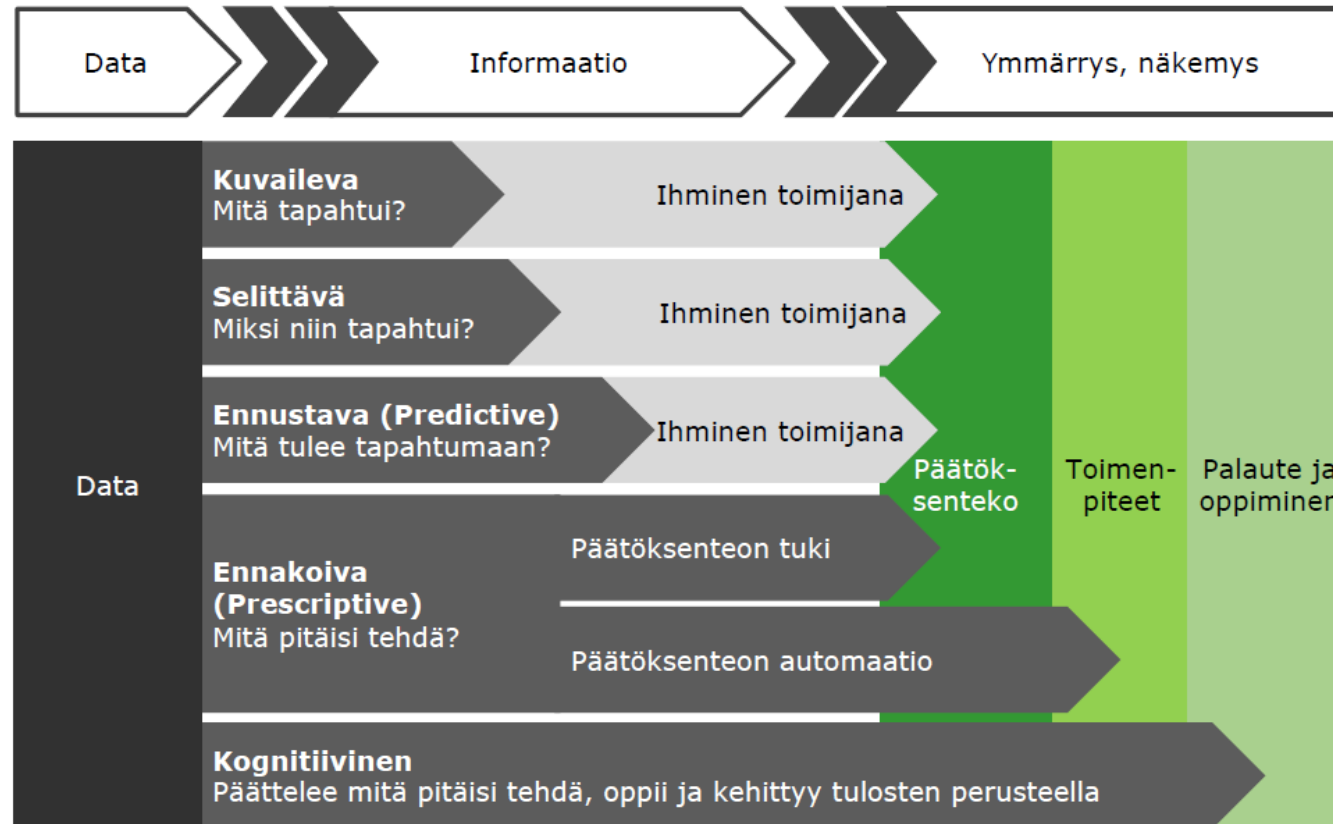

Nykyinen toimintatapa (järjestynyt toimintaympäristö)

Ideaallinen toimintatapa (kompleksi toimintaympäristö)

Lähde: Mukaillen Gartneria (Elokuu 2014)

© 2019 Deloitte Oy, Group of Companies.

KUVIO 1. DATA-ANALYTIIKAN YLEINEN LUOKITTELU NIIHIN LIITTYVIEN TEHTÄVÄTYYPPIEN MUKAISESTI.

Lähde: Pasi Lehtimäki, Gofore Oyj

Kuvaileva analytiikka

Kuvaileva analytiikka kertoo/visualisoi mitä on tapahtunut, eli minkälaista dataa on kerätty. Se vastaa analytiikan kysymyksistä helpoimpaan.

Mitä?
1.
Kuvaileva analytiikka

2.
Diagnosoiva analytiikka

Miksi?

Mitä seuraavaksi tapahtuu?
Mitä tapahtuu jos?
3.
Ennakoiva analytiikka

Ennusteeseen perustuva tekeminen
4.
Ohjaava analytiikka

Edistynyt analytiikka

Edistynyt analytiikka vastaa **haastavampiin** kysymyksiin, jotka vaativat monimutkaisempaa päättelyä

Edistyneessä analytiikassa datasta estimoidaan/opitaan **malli**. Kun malli on estimoitu, sitä voidaan käyttää datan sijasta.

Mallin tekeminen datasta luo haasteita: Kuinka hyvä malli on? Ylioppiminen? Yleistäminen? Mallin rakenne? Muuttujan valinta?

Valitse
ajankohta

Joulu 2015

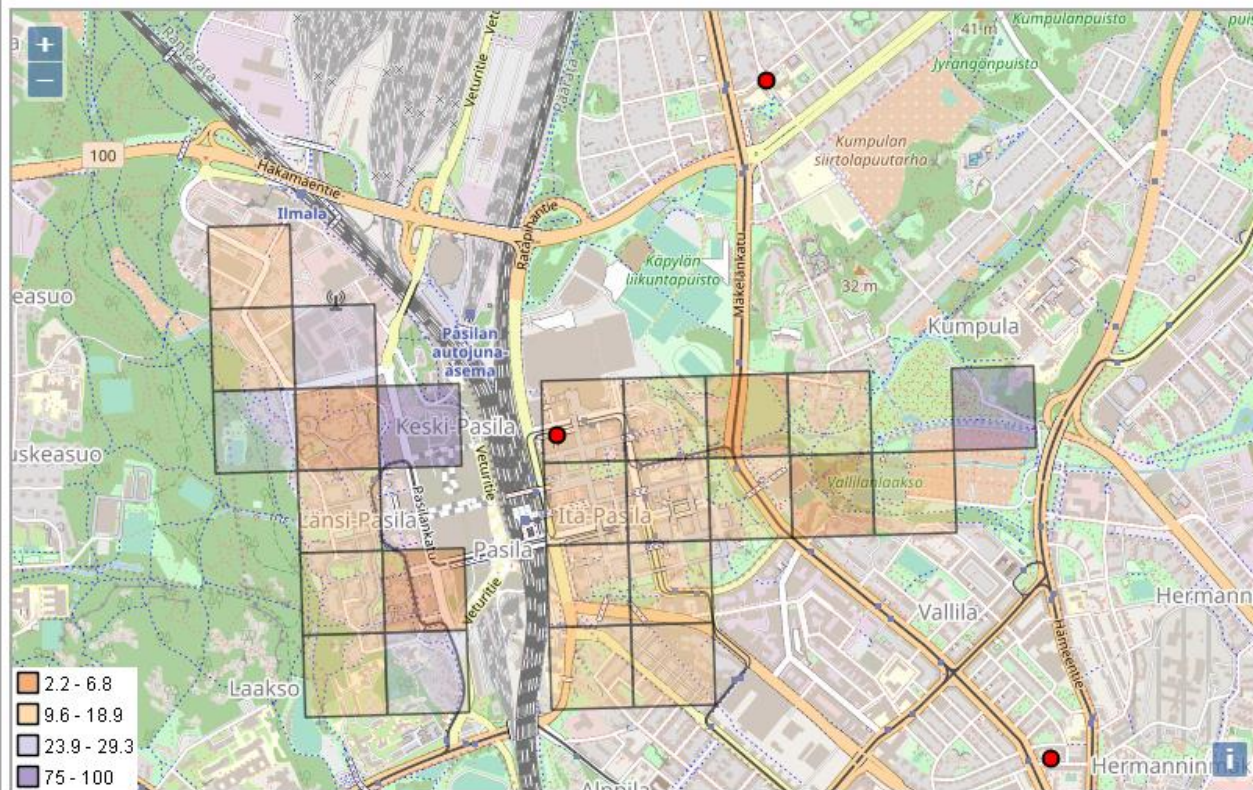
Valitse
kirjasto

Helsinki-Pasila

Valitse
teema

Lainaaajien osuus väestöstä

? Kirjaudu ulos

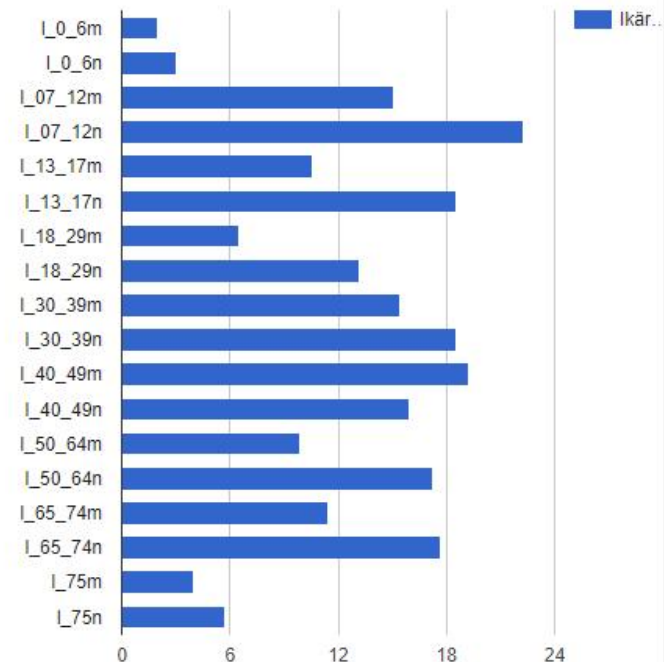

Lainauseräaktiivisuus

Paikallinen vahvuus

Kokoelman liikkuvuus

Lainaaajien % osuus ikäryhmittäin

Alueen lainaajien osuus väestöstä %

Valitse
ajankohta

2019-04-01

Valitse
kohde

Pasilan kirjasto

Valitse
teema

Lainamatkan pituus

Ohje Kirjaudu ulos

